

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “การเตรียมตัวของพนักงานธนาคารในการเผชิญสภาวะวิกฤตทางการเงินและการธนาคาร พ.ศ. 2551” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเตรียมตัวของพนักงานที่ปฏิบัติงานในสายงานสินเชื่อธุรกิจ ปัจจัยที่มีผลต่อความแตกต่างของการเตรียมตัวของพนักงานและความช่วยเหลือที่พนักงานต้องการได้รับจากองค์กร รัฐบาล และหน่วยงานอื่น ๆ การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ พนักงานธนาคารทหารไทยที่สังกัดสายงานสินเชื่อธุรกิจจำนวน 60 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบคนเว้นคน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษา สถิติที่ใช้ในการศึกษาข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยด้านงานของพนักงานใช้สถิติแบบพรรณนา (Descriptive Statistic) โดยการวิเคราะห์แจกแจงความถี่ การหาค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) วิเคราะห์เพื่อการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้การทดสอบค่าที (T-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA)

สรุปผลการศึกษา

1. ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านงานของพนักงาน

1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล

พนักงานกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 70.0 และเป็นเพศชาย ร้อยละ 30.0 พนักงานร้อยละ 30.0 มีอายุระหว่าง 31-35 ปี รองลงมาอายุน้อยกว่า 25 ปี ร้อยละ 18.2 พนักงานส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสโสด ร้อยละ 73.3 สมรส ร้อยละ 26.7 พนักงานที่ไม่มีบุตร มีร้อยละ 75.0 พนักงานส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท ร้อยละ 51.7 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 41.7 พนักงานร้อยละ 41.7 มีรายได้ครอบครัวมากกว่า 60,000 บาทขึ้นไป รองลงมา มีรายได้ครอบครัวระหว่าง 15,001-30,000 บาท ร้อยละ 23.3 สถานภาพในครอบครัวส่วนใหญ่ร้อยละ 71.6 เป็นสมาชิกครอบครัว พนักงานโดยมากร้อยละ 61.6 จะไม่มีผู้อยู่ในอุปการะ พนักงานที่มีภาระหนี้สิน มีร้อยละ 66.7 พนักงานโดยมากมีการรับรู้ข่าวสารเป็นประจำ ร้อยละ 61.6 รองลงมา ได้แก่ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเป็นบางครั้ง ร้อยละ 31.7

และรับรู้ข้อมูลนาน ๆ ครั้ง ร้อยละ 6.7 แหล่งข้อมูลข่าวสารด้านเศรษฐกิจและองค์การที่สำคัญ คือ โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ ร้อยละ 31.8 และ 25.7 ตามลำดับ ในขณะที่พนักงานรับทราบข้อมูลข่าวสารด้านองค์การจากหนังสือพิมพ์ และอินเทอร์เน็ต ร้อยละ 28.6 และ 26.2 ตามลำดับ

1.2 ปัจจัยด้านการทำงาน

พนักงานร้อยละ 35.0 ดำรงตำแหน่งระดับเจ้าหน้าที่ และร้อยละ 31.7 ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่อาวุโส พนักงานมีอัตราเงินเดือนอยู่ระหว่าง 15,001-25,000 บาท ร้อยละ 33.3 รองลงมา มีอัตราเงินเดือนระหว่าง 25,001-35,000 บาท ร้อยละ 26.6 พนักงานที่มีอายุการทำงาน 10 ปีขึ้นไป มีร้อยละ 31.7 พนักงานที่มีอายุการทำงานระหว่าง 6 เดือน-1 ปี มีร้อยละ 25.0 พนักงานส่วนใหญ่ร้อยละ 63.3 ไม่เคยมีประสบการณ์การโอนย้าย พนักงานร้อยละ 50.0 รู้สึกไม่มั่นใจในความก้าวหน้าในอาชีพของตนเอง แต่พนักงานร้อยละ 65.0 ยังคงคิดว่าตำแหน่งหน้าที่ของตนเองในขณะนี้เหมาะสมดีอยู่แล้ว และพนักงานร้อยละ 43.3 รู้สึกพึงพอใจกับตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบันของตนเอง แต่มีพนักงานร้อยละ 25.0 ที่รู้สึกเฉย ๆ กับตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน

2. การเตรียมตัวของพนักงาน

จากการศึกษาพบว่าพนักงานมีระดับการเตรียมตัวทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางเท่ากันหมด โดยพนักงานเตรียมตัวด้านอารมณ์และจิตใจมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยที่ 2.22 รองลงมา ได้แก่ การเตรียมตัวด้านสังคมและสภาพแวดล้อม การเตรียมตัวด้านเศรษฐกิจ การเตรียมตัวด้านร่างกาย และการเตรียมตัวด้านสติปัญญา โดยมีค่าเฉลี่ย 2.13, 2.09, 2.08 และ 2.04 ตามลำดับ

การเตรียมตัวด้านอารมณ์และจิตใจ พนักงานมีการเตรียมตัวโดยการพยายามทำความเข้าใจกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ การตั้งเป้าหมายด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากการทำงาน การปล่อยวางและพร้อมเผชิญกับเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นอย่างมีสติ การพยายามเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านจิตใจเพื่อเตรียมพร้อมเผชิญความเครียดที่เกิดขึ้น ตามด้วยการระบายปัญหาและความคับข้องใจ หรือปรึกษาปัญหากับบุคคลรอบข้าง และการศึกษาธรรมะเพื่อนำมาประยุกต์ใช้กับสถานการณ์จริง

การเตรียมตัวด้านสังคมและสภาพแวดล้อม พนักงานเตรียมตัวโดยการแสวงหากำลังใจ และการสนับสนุนจากครอบครัว และการพูดคุย บอกเล่า ถกเถียง แลกเปลี่ยนปัญหาที่เผชิญกับเพื่อน ครอบครัว และบุคคลรอบข้างมากที่สุดในสัดส่วนเท่ากัน รองลงมา พนักงานใช้เวลากับครอบครัวมากขึ้น และฝึกการปรับตัวให้เข้ากับครอบครัว และสภาพแวดล้อมรอบ ๆ ตัว

หากต้องออกจากงานจริง ๆ การวางแผนอนาคตร่วมกับสมาชิกในครอบครัว และการสร้างความสัมพันธ์ และสร้างเครือข่ายกับเพื่อนเก่า/เพื่อนร่วมงานเพื่อสร้างโอกาสในการประกอบอาชีพเสริม หรือการเปลี่ยนงาน

การเตรียมตัวด้านเศรษฐกิจ พนักงานเตรียมตัวโดยการวางแผนการออมเงินเพื่อใช้ในยามจำเป็น มากที่สุด รองลงมา คือ การประหยัดค่าใช้จ่ายโดยการเลือกซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคที่มีราคาย่อมเยา และลดการเที่ยวเตร่ตามสถานเริงรมย์ หรือ การเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจในสถานที่ต่าง ๆ ด้วยสัดส่วนที่เท่ากัน ตลอดจนการวางแผนการใช้จ่ายอย่างรอบคอบและรัดกุม และการลดการซื้อและใช้สินค้าฟุ่มเฟือย แสวงหาช่องทางเพื่อประกอบอาชีพเสริม การสะสมเงินทุนเพื่อใช้ในการประกอบอาชีพเสริมหรืออาชีพอิสระ แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าพนักงานหารายได้เสริมอื่น ๆ นอกเหนือจากงานประจำอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การเตรียมตัวด้านร่างกาย พนักงานเตรียมตัวโดยการตรวจสุขภาพประจำปีตามที่องค์กรกำหนดมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การให้ความสำคัญกับการดูแลสุขภาพ การปฏิบัติตามข้อกำหนดด้านความปลอดภัยในการทำงานอย่างเคร่งครัดเพื่อป้องกันอุบัติเหตุ การรับประทานอาหารเสริมเพื่อบำรุงร่างกาย การพักผ่อนอย่างเพียงพอ และการออกกำลังกายเพื่อให้ร่างกายแข็งแรงอยู่เสมอ ตามลำดับ

การเตรียมตัวด้านสติปัญญา พนักงานเตรียมตัวโดยการตั้งใจปฏิบัติหน้าที่อย่างรอบคอบ และเต็มความสามารถมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การเรียนรู้งานจากหัวหน้างานเพิ่มขึ้น และการติดตามข้อมูลข่าวสารด้านเศรษฐกิจในสัดส่วนที่เท่ากัน ตามด้วยการเรียนรู้งานจากหัวหน้างานเพิ่มขึ้น การนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการวางแผนอนาคตของตนเอง การนำข้อมูลข่าวสารด้านเศรษฐกิจมาวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ของตัวพนักงานเอง และองค์กร แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าการเตรียมตัวโดยการทดลองประกอบอาชีพเสริมในวันหยุด หรือทดลองประกอบอาชีพรองควบคู่กับงานประจำ และการเข้ารับการศึกษาต่อปริญญาตรี/ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมอยู่ในระดับน้อย

3. ปัจจัยที่มีผลต่อความแตกต่างของการเตรียมตัวของพนักงาน

ผลการทดสอบความแตกต่างของการเตรียมตัวด้านต่าง ๆ ของพนักงาน ปรากฏว่า

3.1 ปัจจัยส่วนบุคคล

3.1.1 ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีผลต่อการเตรียมตัวด้านเศรษฐกิจและสติปัญญาแตกต่างกัน

3.1.2 รายได้ครอบครัวที่แตกต่างกัน พนักงานมีการเตรียมตัวด้านร่างกายแตกต่างกัน

3.1.3 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารแตกต่างกัน เป็นผลให้พนักงานมีการเตรียมตัวด้านร่างกาย สติปัญญาและเศรษฐกิจแตกต่างกัน

พนักงานที่มีปัจจัยส่วนบุคคล คือ เพศ อายุ จำนวนบุตร สถานภาพในครอบครัว จำนวนผู้ที่อยู่ในอุปการะ ภาระหนี้สิน และการติดตามข้อมูลข่าวสารด้านเศรษฐกิจแตกต่างกัน มีการเตรียมตัวทุกด้านไม่แตกต่างกัน

3.2 ปัจจัยด้านการทำงาน

3.2.1 พนักงานที่มีตำแหน่งต่างกัน มีการเตรียมตัวด้านร่างกายแตกต่างกัน

3.2.2 พนักงานที่มีอายุการทำงานต่างกัน มีการเตรียมตัวด้านสติปัญญาต่างกัน

พนักงานที่มีปัจจัยด้านการทำงาน คือ อัตราเงินเดือน ประสบการณ์การโอนย้าย ความก้าวหน้าในอาชีพ ความเหมาะสมของตำแหน่งหน้าที่ และความพึงพอใจในตำแหน่งหน้าที่แตกต่างกัน มีการเตรียมตัวทุกด้านไม่แตกต่างกัน

4. ความช่วยเหลือที่พนักงานต้องการได้จากองค์กร รัฐบาล และองค์กรเอกชน

ความช่วยเหลือที่พนักงานต้องการได้จากองค์กร เช่น การเพิ่มค่าครองชีพหรือเงินช่วยเหลือให้กับพนักงานที่มีรายได้น้อย การให้เงินกู้อัตราพิเศษ การลดภาระหนี้สิน การจัดฝึกอบรมวิชาชีพให้แก่พนักงาน การแจ้งข้อมูลข่าวสารเศรษฐกิจและองค์กรให้พนักงานทราบ และการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่พนักงาน เป็นต้น

ความช่วยเหลือที่พนักงานต้องการได้จากรัฐบาล เช่น การหาอาชีพรองรับเมื่อต้องออกจากงาน การเพิ่มค่าลดหย่อนภาษีเงินได้ การยกเว้นภาษีเงินได้หากต้องออกจากงาน การลดค่าใช้จ่ายด้านราคาสินค้าอุปโภคบริโภค และราคาสาธารณูปโภคต่าง ๆ เช่น ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำประปา การเพิ่มเงินชดเชยกรณีถูกปลดออกจากงาน การช่วยเหลือด้านค่ารักษาพยาบาล และการออกมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจต่าง ๆ เป็นต้น

ความช่วยเหลือที่พนักงานต้องการได้จากหน่วยงานอื่น ๆ คือ การสนับสนุนนโยบายของรัฐ และการเข้าไปมีส่วนร่วมในการติดตาม ดูแลการดำเนินนโยบายของรัฐ พร้อมทั้งมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือประชาชน

ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาค้างนี้ทำให้ผู้ศึกษาได้ทราบถึงการเตรียมตัวของพนักงานในด้านต่าง ๆ ในการเผชิญภาวะวิกฤตที่เกิดขึ้น ปัจจัยที่ส่งผลต่อความแตกต่างในการเตรียมตัวของพนักงาน ตลอดจนความช่วยเหลือที่พนักงานต้องการได้จากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งทั้งต่อองค์กร รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์ และวางนโยบายในการช่วยเหลือบุคลากรที่อยู่ในวัยกำลังทำงานท่ามกลางภาวะเศรษฐกิจถดถอยในขณะนี้ ผู้ศึกษาได้รวบรวมข้อเสนอแนะที่อาจเป็นประโยชน์ต่อการนำไปวิเคราะห์ และประยุกต์ใช้ต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับพนักงาน

ด้วยวิกฤตทางการเงินและการธนาคาร พ.ศ. 2551 ได้ลุกลามและขยายตัวเป็นวิกฤตเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อทั่วโลก พนักงานส่วนใหญ่เห็นว่าวิกฤตครั้งนี้มีความรุนแรงมาก แต่ยังคงคิดว่าจะส่งผลกระทบต่อตนเองในระดับปานกลาง และเชื่อมั่นว่าองค์กรจะสามารถฟันฝ่าวิกฤตในครั้งนี้ไปได้ แต่ผู้ศึกษาเห็นควรที่จะเสนอข้อเสนอแนะบางประการที่อาจเป็นประโยชน์ต่อพนักงาน ดังนี้

1. ดำเนินชีวิตอยู่ด้วยความไม่ประมาท มีการวางแผนชีวิตอย่างรอบคอบ มีการเตรียมตัวให้พร้อมในทุก ๆ ด้านเพื่อที่จะเผชิญสถานการณ์ต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างมีสติ รู้เท่าทัน และไม่วิตกกังวลจนเกินกว่าเหตุ
2. วางแผนการใช้จ่ายอย่างรอบคอบและเหมาะสม เสริมสร้างวินัยทางการเงิน และค่านิยมในการออมเงินไม่ว่าจะเป็น การออมเงินเพื่อใช้ในยามฉุกเฉิน การออมเงินเพื่อใช้ในการลงทุน หรือการออมเงินเพื่อใช้ในยามเกษียณ
3. ลดการบริโภคตามกระแสวัตถุนิยม และหันมาปฏิบัติตนโดยยึดหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง
4. ให้ความสำคัญกับการดูแลสุขภาพให้แข็งแรงอยู่เสมอ และไม่ควรถลอกให้อาการเจ็บป่วยเรื้อรัง
5. ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นอย่างดี และหมั่นเรียนรู้งานใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะและความสามารถของตนเองให้เป็นที่ประจักษ์

ข้อเสนอแนะสำหรับองค์กร

เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้พนักงานมีการเตรียมตัวในการเผชิญภาวะวิกฤต ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะสำหรับองค์กรดังนี้

1. การดำเนินการเพื่อเตรียมตัวให้กับพนักงานที่มีการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาโท
  - 1.1 ส่งเสริมให้มีการอบรมเรื่องการวางแผน และบริหารจัดการชีวิตภายใต้ภาวะวิกฤต
  - 1.2 การให้ความรู้ด้านการออมเงินและการลงทุนให้แก่พนักงาน ไม่ว่าจะเป็นการออมเงินผ่านธนาคาร สหกรณ์ออมทรัพย์ของธนาคาร หรือการลงทุนในกองทุนประเภทต่าง ๆ
  - 1.3 เพิ่มช่องทางการสื่อสารข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับองค์กร และเศรษฐกิจโดยรวมผ่านทางบอร์ดประชาสัมพันธ์ การประชาสัมพันธ์แบบเสียงตามสาย หรือการประชาสัมพันธ์ผ่านทางระบบอินเทอร์เน็ต
  - 1.4 ส่งเสริมให้พนักงานมีวินัยทางการเงิน รู้จักการออมเงินและวางแผนการใช้จ่ายอย่างเป็นระบบ
2. การดำเนินการเพื่อเตรียมตัวให้กับพนักงานที่มีรายได้ครอบครัวน้อยกว่า 45,000 บาท
  - 2.1 ส่งเสริมให้พนักงานให้ความสำคัญกับการออกกำลังกาย เช่น ประชาสัมพันธ์กิจกรรมชมรมด้านกีฬา เช่น ชมรมวิ่ง แอโรบิค ฯลฯ
  - 2.2 จัดกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมสุขภาพให้แก่พนักงานโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย
  - 2.3 ให้ความรู้ด้านการดูแลสุขภาพกายและจิตภายใต้ภาวะวิกฤตเศรษฐกิจผ่านช่องทางประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นให้พนักงานรับรู้ความสำคัญของการดูแลสุขภาพ
3. การดำเนินการเพื่อเตรียมตัวให้กับพนักงานที่ไม่ค่อยรับรู้ข้อมูลข่าวสาร
  - 3.1 เพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ข่าวสารองค์กร และเศรษฐกิจโดยรวมให้มากขึ้นกว่าเดิม
  - 3.2 ส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจ และผลการดำเนินงานองค์กรให้พนักงานได้ทราบเป็นระยะ ๆ เพื่อให้พนักงานได้นำมาใช้เป็นข้อมูลในการเตรียมตัวและวางแผนอนาคตของตนเองได้

4. การดำเนินการอื่น ๆ

4.1 จัดให้มีการฝึกอบรมวิชาชีพให้แก่พนักงานเพื่อเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพหากพนักงานต้องออกจากงาน

4.2 หากองค์กรจำเป็นต้องดำเนินมาตรการด้านแรงงานใด ๆ เพื่อรักษาสถานภาพการเงินเดือน การลดเงินเดือน จนกระทั่งการให้ออกจากงาน ให้องค์กรมีการดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน และมีการแจ้งให้พนักงานทราบโดยตลอด

4.3 มาตรการด้านแรงงานใด ๆ ที่ออกมาโดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ออกจากงาน จะต้องมีการกำหนดกฎเกณฑ์ที่เหมาะสม และยุติธรรมต่อพนักงาน

ข้อเสนอแนะสำหรับรัฐบาล

1. รัฐบาลควรระดมความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการวางนโยบาย และแนวทางในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ และได้ผลมากที่สุด

2. รัฐบาลควรดำเนินนโยบายต่าง ๆ เพื่อการกระตุ้นเศรษฐกิจโดยคำนึงถึงประโยชน์ของประเทศ และประชาชนเป็นหลัก

3. รัฐบาลควรพิจารณานโยบายด้านภาษีที่เหมาะสมกับสถานการณ์

ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานอื่น ๆ

1. ทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นนักวิชาการ องค์กรอิสระ NGO องค์กรทางศาสนาต่าง ๆ ควรมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เสนอข้อคิดเห็นเพื่อให้นโยบายการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาลเกิดประโยชน์สูงสุด ในขณะที่เดียวกันก็มีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมินผลการดำเนินนโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาล

2. ทุกภาคส่วนควรมีความจริงจังในการร่วมมือกับรัฐบาลเพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจที่ประเทศกำลังเผชิญในขณะนี้อย่างจริงจัง โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะให้ประเทศและประชาชนรอดพ้นจากวิกฤตนี้ได้โดยมีผลกระทบน้อยที่สุด